

Kontaktperson
Naturskyddsenheten
Sanna Persson
010 - 224 10 00 (vxl)
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) beslutar Länsstyrelsen att fastställa ny skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun, bilaga 1.

Ett förslag till skötselplan skickades till berörda sakägare den 7 november 2022, vilka samtliga gavs tillfälle att yttra sig över handlingarna. Inkommande yttranden har tagits i beaktande av Länsstyrelsen, bilaga 2.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 3.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit enhetschef Cecilia Backe, beslutande och naturvårdshandläggare Sanna Persson, föredragande.

Cecilia Backe

Sanna Persson

Denna handling har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun 2023-06-13
2. Yttrande och svar
3. Hur man överklagar
4. Sändlista (publiceras ej)

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun

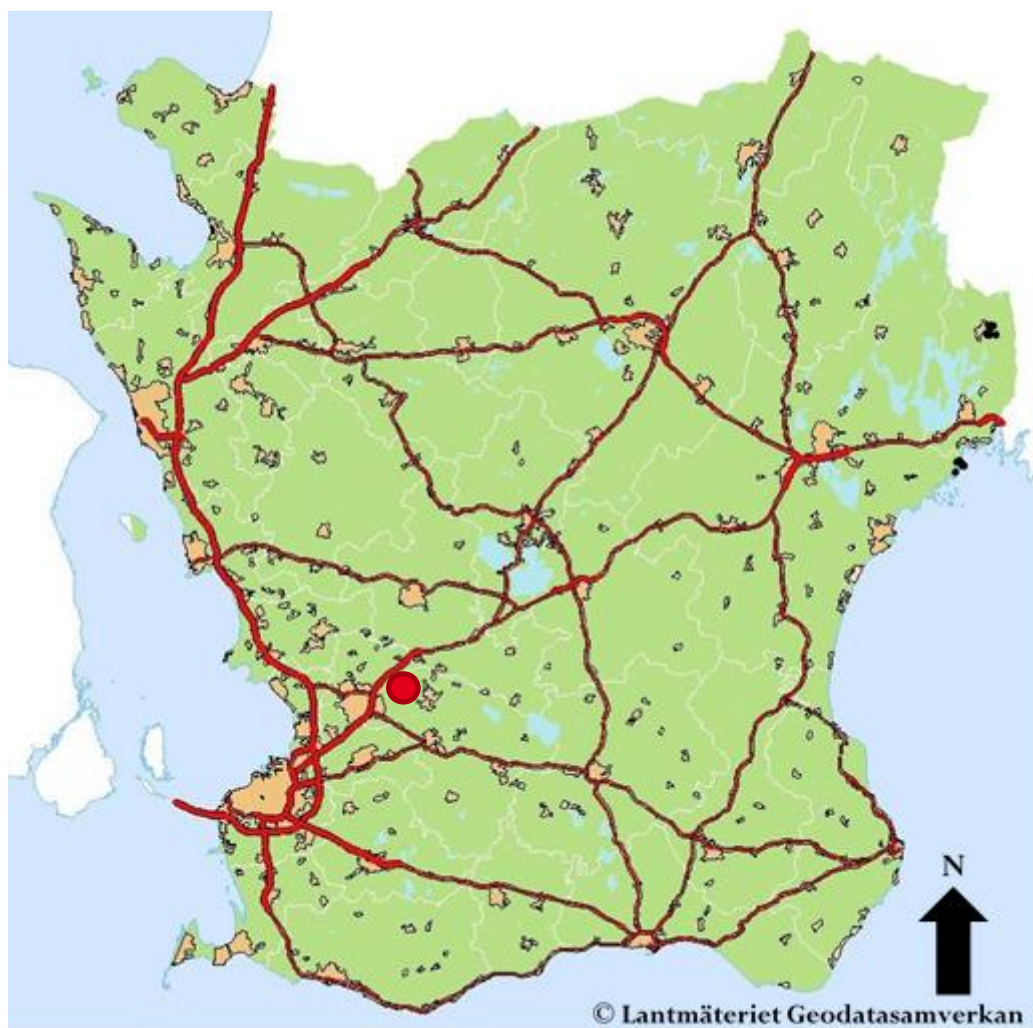

Fig.1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Maskängens ungefärliga läge.

Reviderad skötselplan

Fastställt: 2023-06-13

Planförfattare: Hjalmar Åhrén

Diarienummer: 511-38813-2022

Omslagsbild: Maskängen, foto: Länsstyrelsen Skåne län

Foton: Planförfattaren om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.1.1 Information om Natura 2000	9
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	10
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	10
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	10
2.2.3 Biologi	14
2.2.4 Friluftsliv	15
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	15
2.2.6 Övriga upplysningar	15
3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	16
3.1 Övergripande mål	16
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	16
3.3 Konsekvenser av klimatförändringar	17
4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdet	17
4.1 Skötselområde 1 – Slätteräng	17
5 Friluftsliv	20
6 Jakt och fiske	20
7 Utmärkning av naturreservatets gräns	20
8 Tillsyn	20
9 Dokumentation och uppföljning	20
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	20
9.2 Revidering av skötselplanen	20
10 Kostnadsansvar och prioriteringar	21
11 Rödlistade arter	22
12 Källor	23
12.1 Databaser, hemsidor och litteratur	23
12.2 Kartor	23

BILAGOR

A. Skötselområdeskarta

B. Natura 2000-gränskarta

C. Natura 2000-naturtypskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, till exempel en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

ändamålet med reservatet skall vara att genom främst slåtter och utan tillförsel av gödselmedel bevara en hävdad ängsmark som ett representativt exempel på forna tiders ängar på näringsrik baltisk morän.

Syftet ska uppnås genom att:

- ändamålet skall tryggas genom årlig slåtter med skärande eller klippande redskap och bortforsling av höet.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Fig. 2. Naturreservatet är markerat med punktstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Maskängen
Beslutsdatum:	1993-03-31
Areal:	Ca 2,2 ha
Kommun:	Lund
Förvaltare:	Länsstyrelsen
NVR-ID¹:	2001535
Natura 2000-ID²:	Kungsmarken SE0430030
Natura 2000-Skyddsstatus:	SCI/SAC
Gränser:	Se bilaga A
Fastighet:	Sularpsängen 2:3 (del av)
Markägarkategori:	Enskild
Läge:	Mellan Lund och Södra Sandby, vid infarten till Kungsmarkens golfbana
Centralpunkt:	E: 391522 N: 6175257 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	7 - Skånes sediment- & horstområde
Typindelning enligt vattendirektivet:	Limnisk ekoregion 5 Södra Sverige, Skåne, Blekinges kust och del av Öland

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

² Rådets direktiv 92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet)

2.1.1 Information om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Tabell 1. Kungsmarkens naturtyper med arealer 2022. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha)		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Fuktängar med blåttåtel eller starr (6410)	0	0,2	0,2
Slätterängar i låglandet (6510)	0	1,2	1,2
Total areal naturtyper	1,4		
Total areal Natura 2000-område	232,4		
Icke naturtyper (utvecklingsmark)	34,0		

Habitatens utbredning finns även redovisade på karta, se bilaga C.

Det förekommer ett flertal arter inom naturreservatet som är rödlistade enligt ArtDatabankens rödlista över hotade arter, se tabell 3.

Bevarandeplan: Till Natura 2000-området togs en bevarandeplan fram år 2018, vilken har beaktats i samband med skötselplanarbetet.

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Maskängen bildades som naturreservat år 1993 och en skötselplan fastställdes samma år. År 2004 blev området även utpekad som Natura 2000-område och en bevarandeplan fastställdes 2018. Detta är en reviderad skötselplan som utgår från den gamla, men som anpassats efter nuvarande skötsel och bevarandemål.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Maskängen består av en liten ängsmark som ligger i anslutning till naturreservatet Kungsmarken. Naturreservatet ligger öster om Lund stad och omgivningen består till stor del av ett intensivt uppodlat jordbrukslandskap. Området sluttar svagt mot söder och hyser såväl torrare som våtare partier. Diken med varierande djup löper genom olika delar av reservatet och Sularpsbäcken, som är ett biflöde till Kävlingeån, är det större avvattande vattendraget i anslutning till reservatet. Enligt den naturgeografiska regionindelningen i Norden tillhör det övergångsområdena i region 7 – Skånes sediment- och horstområdet. Berggrunden består av ordovicisk skiffer och jordarten är till största delen av ytan morängrovlera, men i mindre partier förekommer sandig och lerig morän.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

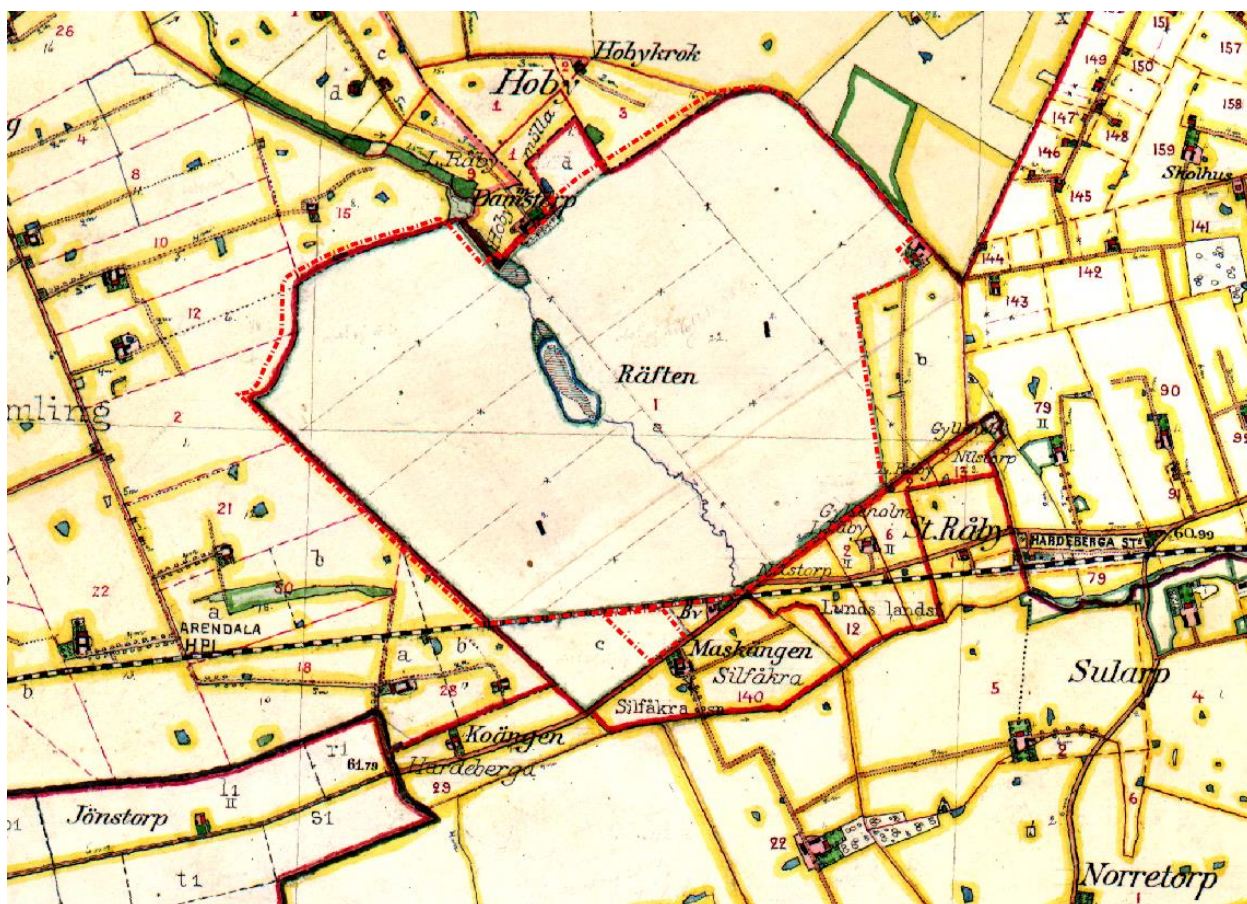
Det har förekommit mänsklig aktivitet i trakterna kring Maskängen i över 2000 år, förmodligen längre. Området har historiskt sett varit trädlöst sedan medeltiden, men har periodvis varit mer buskrikt. Maskängen har, liksom delar av Kungsmarken, brukats som äng under väldigt lång tid. På Buhrmans karta från år 1687 (fig. 1) finns varken Maskängen eller Kungsmarken beskrivna men närliggande Sularp gör det. Markerna är betecknade som ett öppet jordbrukslandskap och ligger i den zon som kallas för Skånes fullåkerbyggd, där ängs- och åkerbruk dominerade markanvändningen. Namnet Maskängen finns med på generalstabskartan från år 1865 (fig. 2). Då var järnvägen mellan Lund och Södra Sandby ännu inte byggd och Maskängen hängde fortfarande samman med Kungsmarken, och markerna är beskrivna som öppna och helt trädlösa. Häradsekonomiska kartan från år 1911/1912 (fig. 3) visar på att marken fortfarande var helt öppen men att järnvägen nu var byggd och att Maskängen därmed skurits av från Kungsmarken. På Ekonomiska kartan från år 1972 (fig. 4) syns ett dike som löper genom Maskängen och marken ser ut att vara öppen och markerad som övrig mark. Sedan 1900-talet har förekomsten av träd ökat och är inte alls lika öppet som tidigare århundraden. Järnvägen som löpte norr om reservatet är idag en cykelbana och marken har fortsatt hävdats genom slåtter sedan år 1993 då naturreservatet Maskängen inrättades.

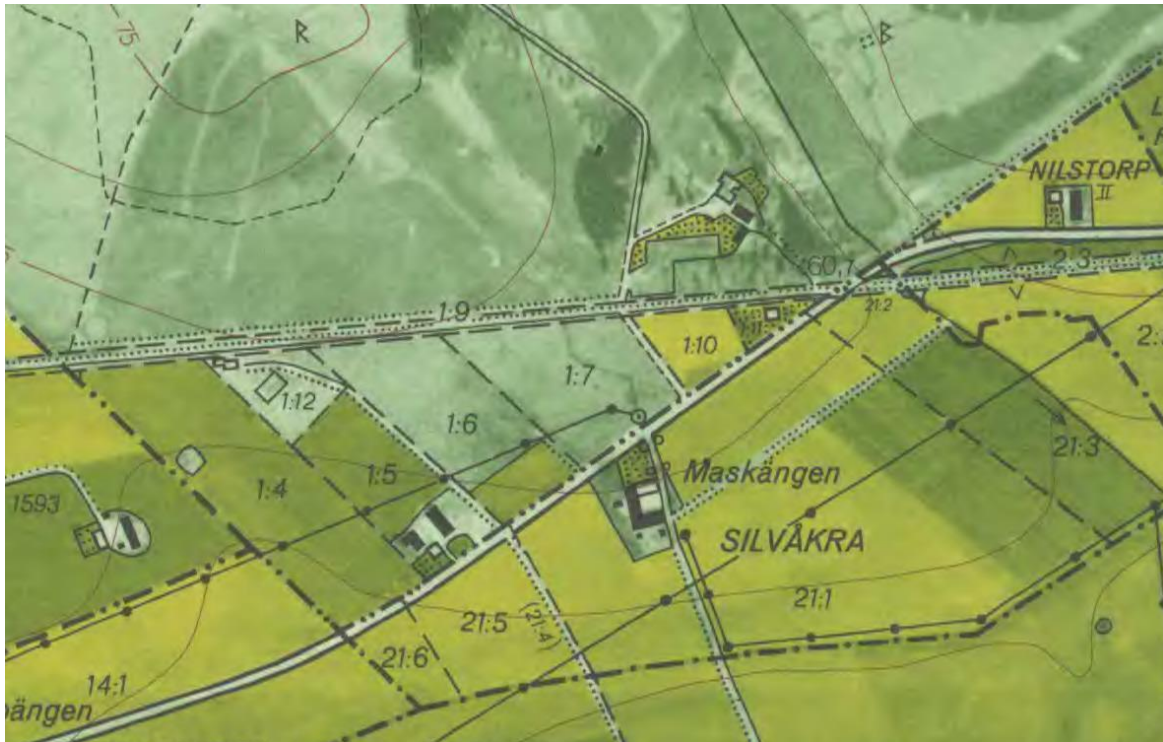

Fig 1. Ungefärligt läge för området där naturreservatet Maskängen ligger idag inom röd cirkel på Buhrmans karta från 1687 Markerna som idag är Kungsmarken och Maskängen är i kartan utritade som helt trädlösa. Notera Lund stad "Lunn" i västra kanten, Sularp "Súlarp" i centrala delen och Södra Sandby "Sannby" i östra delen. ©Riksarkivet.

Figur 2. Generalstabskartan från år 1865. Dagens gräns för Natura 2000-området Kungsmarken där naturreservatet Maskängen ingår är markerat med röd streckad linje. Gränsen stämmer inte helt överens med Generalstabskartan men illustrerar på ett ungefär var reservatet ligger i förhållande till kartan. Notera att markerna är illustrerade som öppna och saknar trädbevuxna områden.

Figur 4. Ekonomiska kartan från 1972. Platsen där naturreservatet Maskängen ligger idag är markerat som fastighet 1:7 och är beskrivet som öppen mark. ©Rikets allmänna kartverks arkiv

2.2.3 Biologi

Maskängen ligger i anslutning till Kungsmarken, som är en av landets mest artrika slätterängar, och området har varit öppet och brukats under en mycket lång tid. Förmodligen har Maskängen tidigare hängt samman med slätterängarna på Kungsmarken. Delar av området har en lång kontinuitet av slätterbruk och hyser en delvis artrik slätter- och betesflora som brudbröd, darrgräs, ängshavre, hartmansstarr (VU), skallror, mandelblomma, slättergubbe (VU), svinrot (NT) och sommarfibbla (NT). I de fuktigare partierna finns fuktängar med småvänderot (VU), smörbollor, ängsskära (NT) och orkidéer så som Jungfru Marie nycklar och grönvit nattviol. Delar av fuktängarna domineras av ohävdarter så som älgräs och har blivit torrare. Enligt skötselplanen för naturreservatet från 1993 har marken i den västra delen av slätterängen påverkats av gödselmedel men aldrig plöjds. Floran i denna del är mer trivial. Vegetationen i den östra delen hävdades inte från slutet av 1980-talet fram tills år 1993, vilket ledde till att en del sly växte upp på slättermarken. Numera är slyet borttagna och ängsmarken välhävdad. Hela området är inhägnat och under senare tid har slättern vissa år följts av efterbete, huvudsakligen av får. Träd och buskar så som ask, ek, björk, sälg, hagtorn och videbuskar har vuxit upp längs kanterna och i omgivningen av reservatet, vilket har lett till att vissa delar av ängsmarken idag är beskuggad.

Naturreservatet Maskängen ingår i Natura 2000-området Kungsmarken. Prioriterade bevarandevärdena är att "bevara en rest av ett sammanhängande ängs- och betesmarksområde med lång hävdkontinuitet och en unik sammansättning av hävdgynnade kärlväxter". Två naturtyper förekommer i Maskängen: Slätterängar i låglandet (6510) och Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410). Dessa två naturtyper ska i ett regionalt perspektiv prioriteras då de hyser många hävdgynnade och hotade arter.

2.2.4 Friluftsliv

Naturreservatet Maskängen ligger fem kilometer från centrala Lund. I anslutning till reservatet finns det en busshållplats och cykelvägen Hardebergaspåret som går från Lund till Södra Sandby. Sandbyvägen (väg 941) mellan Lund och Södra Sandby går förbi reservatet. Parkeringsplats finns vid golfklubben i det intilliggande naturreservatet Kungsmarken. I nordöstra hörnet finns en skylt med information om naturreservatet. Det finns inga leder, stigar eller stängselgenomgångar i reservatet. Den artrika floran gör Maskängen till ett populärt utflyktsmål för botaniker.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Utebliven eller svag hävd som leder till igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt som konkurrerar ut floran i betesmarkerna.
- Plocka eller skada den fridlysta eller rödlistade floran i området.
- habitatförlust i omgivande landskapet som leder till brist på livsmiljöer för aktuella arter och brist på genflöde mellan populationer.
- Införsel av främmande och/eller invasiva arter.
- Användning av avmaskningsmedel på betesdjur då detta inte bryts ner utan följer med spillningen ut och kan dels vara giftiga för alla dynglevande insekter.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom till exempel markavvattning och minskad mängd nederbörd. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom till exempel utsläpp av föroreningar och gifter
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området och i de närliggande skogarna och åkrarna.
- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen så som tungmetaller och hormoner.
- Nedfall av luftföroreningar.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat.

2.2.6 Övriga upplysningar

Naturreservatet Maskängen förekommer även i följande rapporter och inventeringar:

- **Riksintresse:** Naturreservatet Maskängen ligger inom området av riksintresse för naturvärden *Hardeberga – S Sandby – Dalby – Krankesjöområdet (N 86)* och är utpekat som äng med art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter.
- **Kulturmiljö:** området ligger inom kulturlandskapsregionen *Södra Skånes slättbygder* och ingår i kulturmiljöprogrammet *Kungsmarken – Fågelsångsdalen* som är utpekat på grund av att området utgör en relik från forna markanvändning så som slätter och betesdrift. Här finns dessutom unika fornlämningar från järnålder och medeltid.
- **Grön infrastruktur:** området runt naturreservatet Maskängen utgör en värdekärna för grön infrastruktur – gräsmarker. Tillsammans med naturreservaten Kungsmarken och Sularpskärret utgör de ett viktigt område för gräsmarker med höga naturvärden.

- **Ängs- och Betesmarksinventeringen:** naturreservatet Maskängens besöktes inom ängs- och betesmarksinventeringen 2004 och 2019. År 2019 klassades större delen av marken som naturtypen Slåtterängar i låglandet (6510), till totalt 1,47 ha, och som 100% välhävdad. Signalarter som blodrot, darrgräs, gulmåra, skallror, svinrot (NT) och ängsvädd förekom rikligt. Gökbomster, hirstarr, smörbollar förekom i måttliga mängder. Brudbröd, fläcknycklar, slåttergubbe (VU), sommarfibbla (NT) och ängshavre förekom i ringa mängder. Två negativa indikatorarter förekom: veketåg/knapptåg (ringa förekomst) och älggräs (måttlig förekomst). Andra arter som noterades var blekstarr, fyrkantig johannesört, gulvial, gökärt, harstarr, krissla, kråkvicker, liten blåklocka, rödklint, rödven, svartkämpar, vitmåra, vårbrodd och ängsskära (NT).
- **Markklasser Jordbruksverket:** Slåtterängen i naturreservatet Maskängen är klassad som slåtteräng med särskilda värden, på grund av att fältskiktet har höga naturvärden som indikerar långvarig hävd.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara och utveckla en artrik ängsmark. Ängsmarken ska vara välhävdad och ska domineras av hävdgynnade arter samt sakna spår av näringspåverkan. Målet är också att bevara området som ett populärt besöksmål för botanister.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive skötselområde.

Skötselåtgärderna ska bidra till att uppfylla syftet med reservatet och ske utifrån naturvårdsaspekter. För att skydda den biologiska mångfalden är det viktigt att hydrologin inte skadas på ett betydande sätt vid åtgärder inom naturreservatet. Vid åtgärder gäller även att skador på mark ska undvikas. För hela området innebär det också att främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

En hydrologisk utredning av området bör genomföras för att klarlägga om en successiv uttorkning kan ha skett och vad orsakerna i så fall är. I utredningen bör det också ingå att hitta lösningar för att återställa hydrologin till mer naturliga nivåer.

3.3 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- *Ökad igenväxningstakt* i slåtterängar.
- *Problem för betesdjur* med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter p.g.a. för blöt mark.
- *Ökning av främmande-, invasiva- samt konkurrerande arter* som kan konkurrera ut skyddsvärd flora och fauna på land.
- *Förutsättningar för bevarande* ändras snabbare än beräknat.

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- *Igenväxning*: röjning, fler slåttertillfällen senare på säsongen, inför/öka efterbete, bränning i mindre ytor (0,1 ha) i mosaik med obränd mark, eller om förra säsongens hävd varit dålig kan hela ytan brännas.
- *Problem för betesdjur*: säkra dricksvattenförsörjning, bygg sol- och värmeskydd, arbeta med betesplanering och fällindelning och flyttning av djur under säsongen, säkra kompletterande betesmarker dit djuren kan flyttas samt välj hårdiga djurraser.
- *Ökning av främmande-, invasiva- och konkurrerande arter*: gynna inhemska arter samt röj och slå de oönskade arterna.
- *Förutsättningar för bevarande ändras snabbare än beräknat*: revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste relevanta forskningsresultaten.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdet

Naturreservatet har ett skötselområde baserat på den markanvändning och skötsel som ska genomföras.

- Skötselområde 1 – Slåtteräng

4.1 Skötselområde 1 – Slåtteräng

Skötselområde 1: Slåtteräng – 2,2 ha

Beskrivning

Består av hela reservatets yta, se bilaga A. Västra delen av slåtterängen är till största del frisk äng men partier av fuktäng förekommer. Marken är gödselpåverkad och ytan är relativt jämn. Här växer bland annat slåttergubbe (VU), brudbröd, skallror, darrgräs, svinrot och småvänderot (VU). Östra delen av slåtterängen är den mest botaniskt värdefulla och består av både frisk- och fuktäng. Marken är på den delen mer ojämn. Från norr till syd i slåtterängen löper ett mindre dike som periodvis är vattenfyllt. Längs kanterna av slåtterängen löper ett stängsel och i vissa partier växer buskar och träd. Figur 4, 5 och 6 visar foton på delar av reservatet som togs vid ett besök 2022-09-05.

Figur 5. Nordöstra delen av slåtterängen under slåttern 2022.

Figur 6. Centrala och sydöstra delen av slåtterängen. Efter slåttern har högar med hö samlats ihop för torkning och bärgning.

Figur 7. Västra – centrala delar av naturreservatet, till vänster syns partier som inte slagits ännu och till höger ligger strängar av slaget hö som ligger på tork för att sedan bärgas.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Arealen Slätterängar i låglandet (6510) ska vara minst 1,2 hektar. Arealen Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410) ska vara minst 0,2 hektar. Öppen kultiverad slätteräng (6912) utvecklas till Slätterängar i låglandet (6510) eller Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410).

Regelbunden hävd genom slåtter och efterbete ska ske i området. Trampskador får endast förekomma i mindre omfattning. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) eller igenväxningsvegetation ska finnas vid vegetationsperiodens slut. Näringsstatusen ska vara naturlig. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Typiska och karaktäristiska kärlväxter ska förekomma i respektive naturtyp (tämligen allmänt/allmänt-rikligt). Främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Underhållsåtgärder:

- Årlig slåtter. Slåttern bör ske juli-augusti med kompletterande slåtter vid behov. Slaget material ska tas bort inom sju dagar.
- Efter den årliga slåttern och höbärgningen bör djur släppas på efterbete, helst nötkreatur.
- Fagning av slätterängen på våren, alternativt harvning, vid behov.

- Spridning av växtmaterial med hö från artrika delar av ängen eller från liknande slåttermarker i närliggande naturreservat (förslagsvis Kungsmarken eller Sularpskärret) på partier med mer trivial flora, alternativt genom plantering av uppodlat växtmaterial, helst av lokalt ursprung.
- Underhåll av stängsel.
- Underhållsröjning av sly och buskar samt ohävdarter vid behov.
- Träd och buskar inom reservatets gränser som bedöms skugga ängsmarken negativt kan tas bort.
- Främmande och/eller invasiva arter ska bekämpas.

5 Friluftsliv

En informationsskylt finns i reservatets nordöstra hörn, den behöver bytas ut. Gränsmarkeringarna behöver underhållas. I övrigt finns inga friluftslivsanordningar.

6 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten.

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, t.ex. miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 2. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Slåtter	Årligen, helst inte före den 1 juli	1	Förvaltaren	1	Skärande/klippande redskap
Bete	Årligen, efter slåtter	1	Förvaltaren	1	Helst nötkreatur. Omfattande trampskador får inte förekomma
Röjning av buskar och träd	Vid behov	1	Förvaltaren	2	Om slåtterängen överskuggas av träd och buskar kan de behöva röjas/huggas bort
Anläggningar					
Uppsättning och underhåll av informationsskylt	Snarast, sedan löpande	1	Förvaltaren	1	
Underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	1	Förvaltaren	1	
Stängselgenomgång	Snarast	1	Förvaltaren	2	Passande placering är NÖ- hörnet mot cykelbanan och infarten till golfbanan

11 Rödlistade arter

Tabell 3. Förekomst av:

- rödlistade arter uppdelade enligt ArtDatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (ArtDatabanken 2020)

Nedanstående artförteckning innehåller 7 rödlistade arter.

Art	Kategori	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Kärlväxter			
Ask	EN	2022-09-05	Observation vid besök
Hartmansstarr	VU	2022-07-12	Artportalen
Slättergubbe	VU	2022-06-05	Artportalen
Ängsskära	NT	2021-08-04	Artportalen
Svinrot	NT	2020-05-09	Artportalen
Småvänderot	VU	2020-05-09	Artportalen
Sommarfibbla	NT	2019-06-27	Ängs- och betesinventeringen
Blågrönt mannagräs	VU	1998-08-02	Skånes flora

12 Källor

12.1 Databaser, hemsidor och litteratur

ArtDatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen, <https://artportalen.se/>.

Jordbruksverket, 2019. Ängs- och betesmarksinventeringen: F87-HME – Objektrapport. Jordbruksverket. [F87-HME - Objektrapport \(sjv.se\)](#) (Hämtad 2022-09-01)

Jordbruksverket, 2022. Miljöersättningar för betesmarker och slåtterängar 2022. Jordbruksverket.

Länsstyrelsen Malmöhus län, 1993. Bildande av naturreservatet Maskängen, Lund kommun.

Länsstyrelsen Skåne, 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Kungsmarken SE0430030

Länsstyrelsen Skåne, 2020. Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020. Länsstyrelsen Skåne. [Grön infrastruktur i Skåne - nulägesbeskrivning 2020.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#)

Länsstyrelsen Skåne, 2022. Kulturmiljöprogram: Kungsmarken – Fågelsångsdalen. [Kulturmiljöprogram: Kungsmarken - Fågelsångsdalen | Länsstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](#) (Hämtad 2022-09-14).

SGU, 2022a. Kartvisaren Berggrund 1:50 000 – 1:250 000. Sveriges Geologiska Undersökning. [Kartvisaren Berggrund 1:50 000–1:250 000 \(sgu.se\)](#) (Hämtad 2022-09-01)

SGU, 2022b. Kartvisaren Jordarter 1:25 000 - 1:100 000. Sveriges Geologiska Undersökning. [Kartvisaren Jordarter 1:25 000-1:100 000 \(sgu.se\)](#) (Hämtad 2022-09-01)

12.2 Kartor

Karta över Skåne av Gerhard von Buhrman, från år 1687. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Generalstabskartan, Lund, 5–1. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Häradsekonomiska kartan, Hardeberga, 1–41. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Ekonomiska kartan. 1972, Hardeberga, 2C5i72. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Övriga kartor och bakgrundskartor. Lantmäteriet.

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Maskängen, Lunds kommun

 Informationsskylt

 Skötselområde 1

 Naturreservatets gräns

Länsstyrelsen
Skåne

0 15 30 60 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Maskängen
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-38813-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B, gräns för Natura 2000-området Kungsmarken SE0430030, Lunds kommun

Länsstyrelsen
Skåne

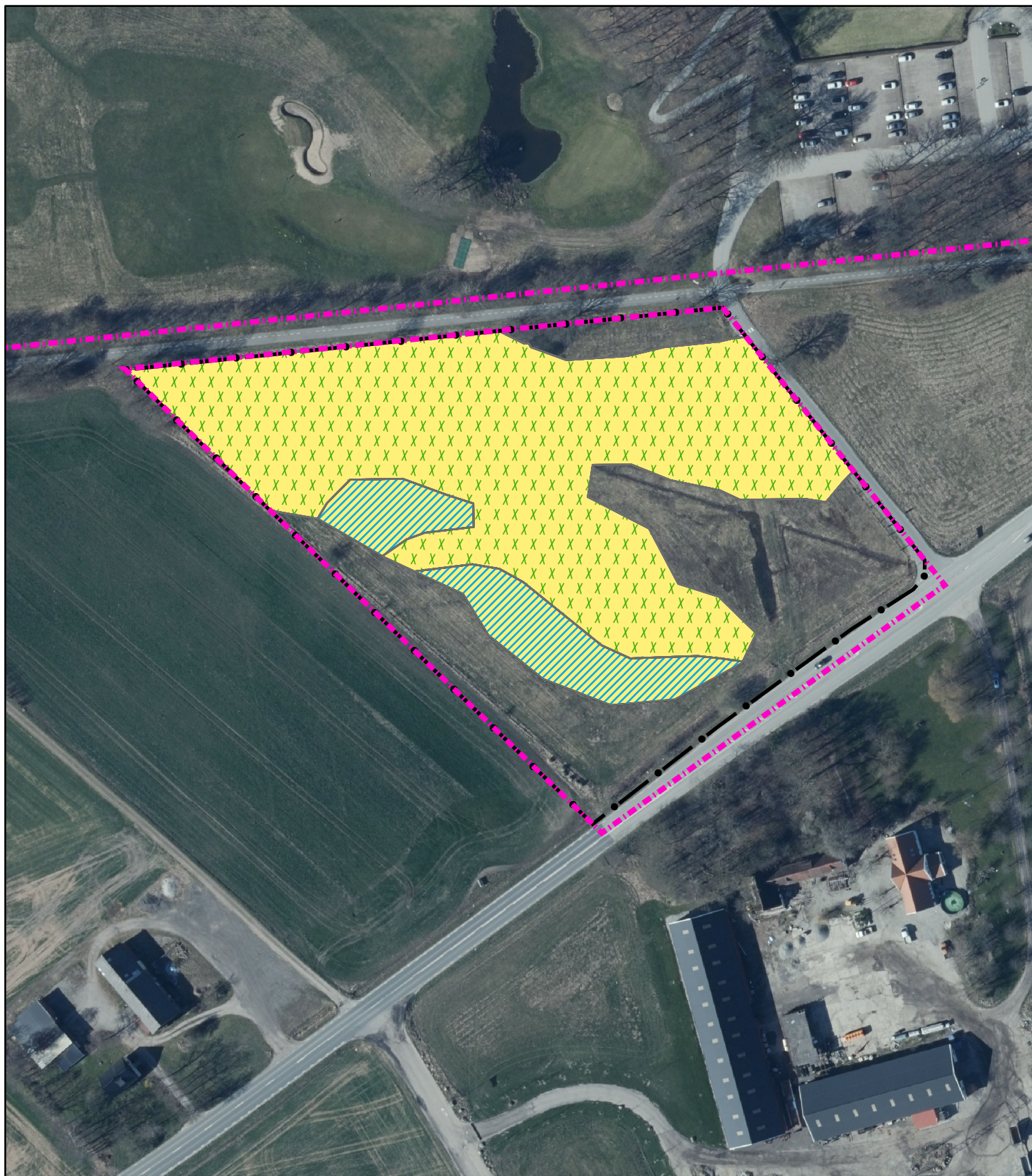
 Naturreservatets gräns
 Natura 2000-gräns

0 0,1 0,2 0,4 Kilometer

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Maskängen
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-38813-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C, Natura 2000-naturtypskarta Naturreservatet Maskängen, Lunds kommun

- 6410 - Fuktängar
- 6510 - Slätterängar i låglandet
- Natura 2000 gräns
- Naturreservatets gräns

0 15 30 60 Meter

Länsstyrelsen
Skåne

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Maskängen
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 511-38813-2022

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Maskängen syftar till att bevara en hävdad ängsmark som ett representativt exempel på forna tiders ängar på näringsrik baltisk morän.

En del av Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefulla natur- och friluftsområden genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med naturreservatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftslivet.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Avdelningen för Natur och vatten
Naturskyddsenheten
Hjalmar Åhrén
010 - 224 12 89
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Yttrande och Länsstyrelsens svar

Yttrande från Skanova (Telia Company) AB:

Skanova har inget att erinra mot den reviderade skötselplanen. Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag.

Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

E.ON Energidistribution AB (E.ON):

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga synpunkter på revidering av skötselplan.

Lunds Naturskyddsförening:

Sammanfattning

Lunds Naturskyddsförening, LNF, anser att förslaget till skötselplan innehåller väsentliga brister, som måste rättas till innan beslut om ny skötselplan kan fattas. Bland de viktigaste bristerna hör att inga allvarliga försök görs för att vända den negativa utveckling för den biologiska mångfalden som pågått i decennier. Den utgörs av en omfattande igenväxning med gräs, vilket hindrar många andra arter från att finnas kvar på lång sikt.

Ideella insatser

LNFs styrelsemedlem Leif Runeson besökte Maskängens östra del 2022-11-15 för att få en bild av områdets skötsel och för att inventera mossor. Han hade inventerat området för Projekt Skånes flora under 1990-talet, främst 1994-96 och då funnit fler än 150 arter, av vilka många hade vackra och färgglada blommor i stora antal.

Då var området varierat med många olika slags biotoper och vatten under nästan hela året i den bäck som genomkorsar området.

Nu var området nästan helt uttorkat, vilket var tydligt genom att han kunde gå var han ville utan att ens få fukt på skorna, vilket tidigare var omöjligt. Detta gällde särskilt under senhösten, som normalt är den blötaste tiden på året. Den allra största delen av området var täckt av en tät gräsrotsfilt med få rester av andra växter. Vissa svackor är dock totaldominerade av högvuxna arter som älgört. Samtliga små buskar och nästan samtliga tuvor var borttagna. Dessa bildar småbiotoper som gynnar många olika arter inom grupperna groddjur, blötdjur, insekter och mossor. Som exempel kan nämnas att den vanligaste fuktängsmossan spjutmossa, som är mycket vanlig i en mängd olika miljöer i södra halvan av Sverige, bara kunde återfinnas vid basen av en enda tuva.

Mossor tillhör de organismer som reagerar först på uttorkning eftersom de saknar rötter. Bristen på mossor i området var påfallande i jämförelse med andra ängsmarker i närheten.

När han och andra styrelsemedlemmar cyklat förbi området har de kunnat se att blomsterprakten minskat kraftigt med åren. Ett exempel är smörbollar. De har också kunnat se att skötseln har varit av skiftande omfattning och kvalité under lång tid. De senaste åren har slåtter bedrivits enbart på senhösten och på ett sätt som utarmar områdets mångfald. Inga spår av efterbete har setts på flera år. Hela området ger intryck av att vara en ordinär slåttervall utan botaniska kvalitéer. Det är bl.a. därför som få botanister besökt området under åren. Svårigheten att passera stängslet är en annan anledning.

En bidragande orsak till uttorkningen är att våtmarker på golfbanans område norr om cykelvägen har försvunnit, en av de större för cirka 15 år sedan. De negativa effekterna av detta beskriver Göran Mattiasson i sin rapport "Kungsmarken – flora och vegetation", som publicerades i Botaniska Notiser, häfte 2010:3. Eventuellt har kvarvarande dammar bottentätats, men det kan inte klarläggas annat än genom tillsyn på platsen. Samtliga greener och andra ytor inom golfbanan bevattnas med vatten från Glomsjön genom underjordiska rörledningar och pumpar. Sjöns vatten kommer från högre och norr om liggande åkermark och är påfallande rikt på nitrat. Sådant vatten har sannolikt hamnat på Maskängen när bäcken varit vattenförande och har därmed bidragit till gräsens dominans.

Flera områden på Kungsmarken har under senare år täckts av snabbt och tätt växande gräsarter som effektivt hindrar andra örter och gräs från att växa där. Dessa misstänkt invasiva gräs kan spridas till Maskängen med skötselutrustning.

Olika medlemmar i Lunds Botaniska Förening har besökt området under de två senaste åren. Först i år har antalet plantor av vissa sällsynta arter räknats, förutom när en art ingått i floraväxteriet.

Den missriktade skötseln, de varmare vintrarna, uttorkningen och de höga nitrathalterna i regnvatten har alla bidragit till att gräsen blir alltmer dominerande för varje år. Detta går ut över alla andra organismer i området. Denna negativa utveckling måste snarast brytas för att natur- och bevarandevärdena i reservatet ska kunna återställas och den biologiska mångfalden utvecklas i positiv riktning. LNF håller med stöd av ovanstående observationer inte med om att slåtterängen uppfyller kraven på fullgod bevarandestatus.

Remissförslaget

Kapitel 1. Det syfte som anges i förslaget stämmer inte med det syfte som anges i reservatsbeslutet från 1993-05-28. Där anges det att syftet dels är att bevara den biologiska mångfalden, speciellt kärlväxtfloran, och dels att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer som odlingslandskap (ängar) och våtmarker (kärr) genom bete och slåtter. Detta har i förslagets inledning ändrats till ”ändamålet med reservatet skall vara att genom främst slåtter och utan tillförsel av gödselmedel bevara en hävdad ängsmark som ett representativt exempel på forna tiders ängar på näringsrik baltisk morän.” utan att ett nytt reservatsbeslut har fattats. LNF ifrågasätter om detta förfarande är lagligt om förslaget fastställs i sin nuvarande lydelse. Dessutom protesterar LNF mot att det ena syftet ”bevarande av den biologiska mångfalden” inte längre ska uppnås. I avsnitt 3.1 är målet med reservatet formulerat på ett annat sätt, men även det avviker från formuleringen i reservatsbeslutet.

I **kapitel 2.2.3** Biologi listas ett antal arter som typiska för området, bl.a. bockrot, jungfrulin och sommarfibbla, som varken sågs under Projekt Skånes Flora på 90-talet eller senare. Detta höll den tidigare planförfattaren Anders Larsson med om redan då. Vidare anges brudbröd som inte finns på Artportalen efter inventeringens slut. Artlistan i förslaget följer nästan ordagrant den text om arter som finns i reservatsbeslutet från 1993 och på informationsskylten om reservatet, vilket ger en vilseledande bild av dagens situation. Tyvärr finns det inte fler än cirka 10 kärlväxtobservationer på Artportalen under de fler än 20 år som gått mellan Projekt Skånes Flora och Lunds Botaniska Förenings besök under senare år.

Anmärkningsvärt är att de observationer som gjordes under Ängs- och betesmarksinventeringen saknas där. Därmed vet man inte med säkerhet om dessa observationer gjorts i fält eller är avskrifter. Sammantaget innebär detta att de slutsatser som dras i förslaget om framtida skötsel vilar på ett mycket klenkt underlag, särskilt när det gäller antalet plantor av sällsynta arter. Det finns därför inget stöd för att påstå att den hittillsvarande skötseln uppfyller syftena för reservatet när det gäller biologisk mångfald. Forna tiders ängar som sköttes med handslåtter och bete var mycket tuvigare än dagens Maskängen.

I **kapitel 3.3** diskuteras klimatförändringar på ett bra sätt. LNF håller inte med om slutsatsen att sen slåtter motverkar klimatförändringarna, såvida den inte är ett komplement till noggrann slåtter under sommaren. Det gäller att på alla möjliga sätt bryta gräsens totala dominans. De milda vintrarna gör att gräsen redan på våren får ett betydande försprång i konkurrensen med andra växtarter.

Skötselåtgärderna och bevarandemålen är ofta ändamålsenliga. Dock saknas det specifika åtgärder som säkrar att fridlysta arter, t.ex. orkidéer och groddjur, finns kvar i framtiden. Införande av efterbete är en angelägen åtgärd. Ibland är dagens tunga nötkreatur ett problem på ängsmark, men inte här så länge markerna är så torra som nu. Förekomsten av skuggande vedväxter är minimal. Fortsatt jakt på dessa missgynnar de arter som behöver skugga och gömställen. Slåttern ska påbörjas tidigast den 1.7, men inget slutdatum anges. Det är viktigt att föreskriva att huvudslåttern ska ske under juli och augusti, med ett tillägg om att komplettering med senare slåtter eller andra åtgärder får ske om det krävs för att bryta gräsens och ev. invasiva arters dominans. Förnaansamling får inte ske, men den tjocka rotfilt som nu finns har samma effekt, när det gäller att hindra andra växter än gräs och buskar från att överleva eller etablera sig.

Skötselåtgärder och bevarandemål saknas för fuktängen. Eftersom hela reservatets areal ingår i skötselområde 1 får läsarna uppfattningen att denna naturtyp sannolikt har försvunnit, vilket i så fall strider mot regeringens löfte till EU att skydda samtliga naturtyper i de svenska Natura 2000-områdena. Därför är det märkligt att Tabell 1 anger att bevarandestatusen för fuktängen är fullgod. Om fuktängen finns kvar måste skötseln anpassas så att dess värden inte förstörs.

Kapitel 5. Skylten i reservatets nordöstra hörn innehåller 30 år gammal text från gällande reservatsbeslut när det gäller vilka växter som finns i området och måste därför bytas ut. Förutom denna skylt finns det gemensamma informationsskyltar för Kungsmarken och Maskängen. Den närmaste finns vid infarten till Kungsmarkens parkering 100 m bort. Där kan man bl.a. läsa att den som vill se orkidéer ska besöka Maskängen. Denna uppgift är direkt felaktig, eftersom Kungsmarken under många år har hyst cirka tio orkidéarter, men Maskängen oftast bara en.

Kapitel 9. På sidan 1 i förslaget står det att målen ska vara uppföljningsbara. De mål som anges uppfyller inte detta krav. Det finns inte heller någon tydligt angiven metod för hur uppföljningen ska gå till. Utan stöd av regelbunden uppföljning på art- och naturtypsnivå är det svårt att fatta korrekta beslut om ändrad skötsel. Det är viktigt att antalet plantor av de hotade arterna är känd. Flera arter finns i värsta fall bara kvar i form av plantor som inte längre kan föröka sig, vilket i så fall innebär att det är en tidsfråga innan arterna i fråga försvinner för alltid från reservatet. Denna eftersläpning kallas ofta utdöendeskuld. Med en alltför översiktlig uppföljning är risken stor att skötseln blir densamma under många år framöver och att bevarandemålen därför blir ännu svårare att uppnå.

Kapitel 11. Fridlysta arter bör också förtecknas, t.ex. orkidé- och grodarter. Ev. förekomst av fladdermöss behöver också kartläggas. Området har, eller hade åtminstone tidigare, goda egenskaper för att fungera som ett födosöksområde för fladdermöss. Ett antal hotade kärlväxtarter anges men information saknas om de olika arternas numerär i området.

Eftersom Maskängen och Kungsmarken står i förbindelse med varandra och eftersom Kungsmarken växer igen alltmer, är det viktigt att även skötselplanen för Kungsmarken uppdateras så snart som möjligt.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen tackar för föreningens synpunkter på förslaget.

Kunskapsunderlaget för den nya skötselplanen har baserats bland annat på förvaltarens synpunkter, uppgifter från artportalen samt Ängs- och Betesinventeringen från 2019. Även inkommande kunskapsunderlag under remissen beaktas. Länsstyrelsen instämmer om att skötseln inte varit optimal under senare år och att skötselplanen varit otillräcklig. Länsstyrelsen bedömer årlig slåtter, för- och efterslåtter vid behov, efterbete med nötkreatur, fagning och kompletterande bränning att kunna bidra till att förbättra förutsättningarna att uppnå syftet med reservatet.

Det kommer skrivas in i skötselplanen att en hydrologisk utredning bör göras för området samt att det ska tas fram åtgärder för att återställa hydrologin.

Syftet som gäller är det som står i beslutsdokumentet från den 1993-03-31. För att ändra syftet för ett naturreservat krävs det att ett nytt beslut tas vilket inte kommer göras i samband med revidering av skötselplanen. Därför är det beslutet från 1993 som fortfarande gäller och därmed det som skrivs in ordagrant i den nya skötselplanen.

Jungfrulin och bockrot kommer tas bort i beskrivningen av förekommande arter i området. Sommarfibbla och brudbröd återfanns av Ängs- och betesinventeringen 2019.

Informationsskylten kommer bytas ut med uppdaterad information om området.

Vedartade växter bör inte sparas inom slåttermarken, då det kan missgynna arter kopplade till öppna slåttermarker samt försvårar skötseln. Givetvis är det viktigt med habitat för skuggkrävande växter också, men då slåttermarken ligger inom ett litet och begränsat område så kommer öppna slåttermarker prioriteras. Längs kanterna av slåttermarken, särskilt längs norra, växer det både buskar och träd som delvis skuggar området.

Bevarandemål för fuktängen beskrivs i bevarandeplanen för Natura 2000-området Kungsmarken. Då hela området ska i princip ha samma skötsel så kommer det inte delas upp i delområden. Bevarandestatusen för Natura 2000-naturtyperna har uppdaterats enligt remittentens förslag.

Skötselplanen är ett dokument som ska kunna användas av förvaltaren under flera år och bör därför inte vara för detaljerad utan mer målstyrd i sin utformning. Tidpunkten för slåtter är viktig men det måste finnas möjlighet till flexibilitet för förvaltaren. Skötselplanen har kompletterats med en skrivning om att slåttern bör ske juli-augusti med kompletterande slåtter vid behov.

Länsstyrelsen har ett pågående arbete med att revidera skötselplanen för naturreservatet Kungsmarken, som ligger intill naturreservatet Maskängen.

Lunds Botaniska Förening:

Undertecknade har på Lunds botaniska förenings uppdrag tagit del av handlingarna gällande förslag till reviderad skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun, och har följande att yttra.

Maskängen utgör som en del av Kungsmarken ett för sina botaniska och kulturhistoriska värden mycket betydande område. Tyvärr har områdets botaniska kvaliteter, såsom på många andra platser, minskat från mitten av 1900-talet till

nutid. Likväl finns mycket stora botaniska värden kvar, och det är därför av största vikt att skötseln av Maskängen och Kungsmarken i stort utförs så väl som möjligt. Maskängens flora har genom åren bitvis blivit allt mer trivial, även om ytor med höga botaniska värden fortfarande kvarstår. Orsaken torde, såsom på de flesta delar av Kungsmarken, vara att Maskängen lider av övergödning och allt torrare markförhållanden. Slåttern har på senare år påbörjats, och framför allt avslutats, mycket sent under hösten, vilket tyvärr gynnar gräs på örters bekostnad och på så sätt samverkar med övergödningen mot en allt trivialare flora. I år har förvisso slåttern på Maskängen påbörjats i augusti, men av någon anledning först avslutats i slutet av september.

Den föreslagna skötselplanen föreskriver att slåttern inte ska ske för tidigt, men det är också viktigt att den föreskriver att slåttern inte slutförs alltför sent. Sen slätter omnämns i skötselplanen som en åtgärd för att motverka gräsens dominans, men som sådan fungerar den endast om den genomförs som en upprepning av en slätter som skett tidigare. Vi föreslår att det i skötselplanen föreskrivs att slåttern inte ska slutföras alltför sent, förslagsvis omkring slutet av augusti, och att den bör följas av efterbete. Om efterbetet av någon anledning inte kan genomföras kan den ersättas av en andra slätter.

Genom ängen rinner ett dike, i och runt vilket kraftig vegetation av älggräs och flera storvuxna arter dominerar totalt. Det förefaller som om vattnet i diket medför näringsämnen, troligen från gödslade ytor på golfbanan. Gödning från golfbanan, härstammar antingen från bevattning med vatten från Glomsjön, eller genom direkt gödsling, och utgör ett stort problem på stora delar av Kungsmarken och förstärks ytterligare av kvävenedfall. Det är därför viktigt att denna tillförsel av näringsämnen upphör eller åtminstone begränsas. Detta ligger delvis utanför Maskängens naturreservat, och vi passar därför på att påpeka vikten av att den utlovade revideringen av Kungsmarkens skötselplan snarast färdigställs. I samband med diket undrar vi om länsstyrelsen undersökt möjligheten att reglera vattenflödet i diket så att mer vatten hålls kvar i slätterängen? Sådan reglering kan vara god för vattenförhållandena, men kan också orsaka ett menligt kvarhållande av näringsämnen.

I skötselplanen anges Maskängens bevarandestatus som god. Vi anser med bakgrund av befintliga problem med igenväxning och övergödning att ingen del av Maskängen kan anses ha god bevarandestatus. Dock är det vår förhoppning att god bevarandestatus kan uppnås genom god och ändamålsenlig skötsel, samt genom minskat inflöde av näringsämnen.

På sidan 20 omtalas spridning av växtmaterial genom utläggning av hö från Maskängens artrikare partier och utplantering av uppodlade växter. Vi vill här

påpeka att utplantering endast får ske med lokalt växtmaterial och att alla utsättningar dokumenteras ordentligt i Artportalen. Samtidigt ser vi ingen anledning att endast hö från Maskängen används — att lägga ut slåttrat hö från andra delar av Kungsmarken förefaller naturligt.

När utlagt hö lagts på tork och fått släppa ifrån sig frön måste det förstås bärgas och forslas bort. Det skulle inte skada om den nya skötselplanen anger hur slåttrat hö ska avyttras (skänkas till djurhållare, biogasproducenter, anläggare av grönytor, etc), vilket varit ett problem i skötseln av Kungsmarkens slätterängar.

Eventuell bränning måste göras med försiktighet, i enlighet med tidigare gjorda erfarenheter i bl.a. Kungsmarken. Rent allmänt utgår vi från att åtgärderna på slåttermarken samordnas med de som sker på motsvarande ytor i Kungsmarken.

Cirkeln som visar läget för Maskängen har hamnat fel i kartan på sida 2.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen tackar för föreningens synpunkter på förslaget och håller med om problembeskrivningen av området. Tidpunkten för slätter är viktig men det måste finnas möjlighet till flexibilitet för förvaltaren. Skötselplanen har kompletterats med en skrivning om att slåttern bör ske juli-augusti med kompletterande slätter vid behov.

Länsstyrelsen har inte undersökt möjligheten att reglera vattenflödet i diket i samband med revideringsarbetet men kommer föreslå i skötselplanen att en hydrologisk utredning av området bör göras.

Bevarandestatusen för Natura 2000-naturtyperna kommer justeras till icke fullgod i den nya skötselplanen efter remittentens förslag och bevarandeplanen kommer att uppdateras den också framöver.

Det kommer skrivas in i skötselplanen att även hö från liknande slåttermarker i närliggande naturreservat (förslagsvis Kungsmarken eller Sularpskärret) får spridas på mindre artrika delar av slåttermarken.

Länsstyrelsen bedömer att det inte är lämpligt att skriva in i skötselplanen vad höet ska användas till efter det bortforslas. Det bör lämnas till förvaltaren att bedöma vad höet ska gå till efter bortforslingen.

Lunds kommun:

Ärendet

Tekniska förvaltningen har av Länsstyrelsen Skåne fått möjlighet att lämna synpunkter på förslag till reviderad skötselplan för naturreservatet Maskängen i Lunds kommun. Syftet med ändringen av skötselplanen är att skydda och bevara naturmiljön som finns inom reservatet. Syftet är även att ta fram uppföljningsbara mål för att på så sätt kunna utvärdera den skötsel som bedrivs inom naturreservatet. Inget nytt reservatsbeslut kommer att fattas.

Kommunens synpunkter

Kommunens uppfattning är att kvaliteten i området har sjunkit över tid. Ett exempel är smörbollar som tidigare varit mycket talrika i området men där förekomsten nu är betydligt mindre.

Den negativa utveckling som kommunen har tyckt sig se framgår inte av skötselplanens beskrivning av området. Kommunen anser att ett syfte med revideringen av skötselplanen bör vara att förbättra statusen för slätterberoende nyckelarter inom reservatet som haft en tydligt negativ utveckling. Om denna problembild tydligare formuleras är det möjligt att ytterligare restaurerings- och uppföljningsåtgärder behöver tas fram. Det är positivt att floraförstärkande åtgärder föreslås som underhållsåtgärd (*Spridning av växtmaterial med hö från artrika delar av ängen på mer partier med mer trivial flora, alternativt genom plantering av uppodlat växtmaterial*). Ett exempel på ytterligare restaureringsåtgärd som kommunen uppfattar som relevant är någon form av hydrologisk utredning av området för att utreda huruvida en successiv uttorkning kan ha skett, vad som i så fall ligger bakom den och hur hydrologin eventuellt kan återställas.

Slätter med efterbete är den huvudsakliga skötselmetoden. Det anges att slåttern inte bör påbörjas innan 1 juli. Kommunen menar att slättertillfället är känsligt och att det behöver styras utifrån vissa nyckelarters blomning/frösättning. Det vore positivt om skötselplanen gav ytterligare ledning i hur slåttern kan optimeras. Selektiv slätter av ohävdarter vid annan tidpunkt än huvudslåttern bör läggas till som underhållsåtgärd.

Det är positivt med en närmre uppföljning av skötseln som ger möjlighet till anpassning av skötseln för att bibehålla reservatets värden. I skötselplanen ges dock inte så mycket ledning kring vilken typ av anpassningar av skötseln som kan göras utifrån olika tänkbara utvecklingar utöver de som är relaterade till klimatförändringar.

Det är möjligt att det skett men det framgår inte tydligt att uppgifter från exempelvis floraväkteri och andra ideella krafter som rapporterats in i Artportalen

arbetats in i revideringen av skötselplanen. Om detta inte använts som ett kunskapsunderlag så bör det göras.

Slutligen en redaktionell kommentar på Figur 1 där reservatets läge inte ut att vara korrekt.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen tackar för Lunds kommuns synpunkter på den föreslagna skötselplanen.

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning om att områdets biologiska värden har försämrats. Bidragande faktorer är bland annat torrare markförhållanden, mindre nederbörd, näringspåverkan samt bristande hävd.

Det kommer skrivas in i skötselplanen att en hydrologisk utredning bör göras för området samt att det ska tas fram åtgärder för att återställa hydrologin.

Tidpunkten för slåtter är viktig men det måste finnas möjlighet till flexibilitet för förvaltaren. Skötselplanen har kompletterats med en skrivning om att slåttern bör ske juli-augusti med kompletterande slåtter vid behov.

Länsstyrelsen kommer förtydliga problembeskrivningen i området i skötselplanen och även skriva in att ohävsarter ska bekämpas vid behov.

Om det uppstår ett behov att uppdatera skötselplanen på grund av klimatförändringar så kan den uppdateras i framtiden.

Länsstyrelsen hämtar de flesta artuppgifter från artportalen. Där framgår det inte alltid om uppgifterna lämnats genom något särskilt projekt men om det gör det så redovisas det.

Länsstyrelsen kommer korrigera reservatets läge i Figur 1.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att du ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska du ange:

- vilket beslut du överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt du vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd